

ТОҒИГ ҲОЛДУЗИ

№ 12
(6574)

12 апрел,
1994 йил
Ситувда эркин
наҳд.

Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирларнинг газетаси

ҚУТЛАЙМИЗ!

Яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмасининг навбатдаги XVII сўтида раҳбар органларга сайловлар бўлиб ўтганлиги ҳақида сиз, азиз газетхонларга хабар қилган эдик.

Маълумки, кўпчилик делегатларнинг қўллаб-қувватлашлари билан аввал Ёшлар Иттифоқи Бухоро вилояти Қўмитасининг ташкилий бўлим mudiri вазифасида ишлаб келган Шукурова Сабоҳат Юсуфовна Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмасининг Раиси вазифасига тайин этилди.

ШУКУРОВА САБОҲАТ ЮСУФОВНА 1960 йили Бухоро шаҳрида туғилган. Урта мактабни тугатгач, Бухоро шаҳридаги 18-мактабда бош етакчи, кейинчалик Бухоро Давлат Педагогика институтининг чет тиллар қўллетини тамомлагач,

инглиз тили фани ўқитувачиси бўлиб ишлаб келган. Иш тажрибасини кейинчалик Бухоро вилояти пионер ва ўқувчилар саройида методист, методика бўлими бошлиғи сифатида кенгайтириб борди. Сабоҳат Шукурова 1993 йил давомида Бухоро вилоят Болалар ва Ўсмирлар Уюшмасига раислик қилди. 1994 йилининг январ ойига қадар Бухоро шаҳар Болалар ва Ўсмирлар ижодиёти Марказида илмий-ўқув ишлар бўлими mudiri вазифасида ишлади. Январ ойдан буён эса у Ёшлар Иттифоқи Бухоро вилояти қўмитасида ташкилий бўлим mudiri сифатида фаолият кўрсатди.

Бугун болалар билан ишлаш тажрибасини олган, ташкилот олдидagi вазифаларни тушунган Сабоҳат Шукуровани бу улкан масъулият билан қутлар эканми, у ўз тажрибаларини, ғайрати ва меҳрини ушбу ташкилотнинг равиқига, келажак авлодининг ҳар томонлама етук бўлиб вояга етишига қаратади, деган умиддамиз.

Мана, мустақиллик шарофати билан ўз миллий мафкурамизни яратмоқдамиз ва унинг илгор гоёларини ўсиб келаятган ёш авлод шуурига сингдирмоқдамиз. Бу вазифани бажаришда эса бугунги кунда ҳар жабҳада — иқтисод, фан-техника, маърифат оламида улкан ишларни амалга ошираётган Ўзбекистон Ёшлар

Иттифоқининг ўрни катта. Бу ташкилот бугунги кунда келажак авлодни қудратли мамлакат равиқига сари катта ишларга етакламоқда.

Хабарингиз бор, яқинда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг навбатдаги қурултоғи бўлиб ўтди. Ушбу қурултоғда унинг иш-тироқчилари ўтган давр ичида

қилинган ишлар ҳақида фикрлашдилар, шунингдек, мамлакатимизнинг ривожи йўлида ёшларнинг ўрни, уларнинг илм олиш, ўсиб

ЁШЛАР—ЕТАКЧИ, БОЛАЛАР—ВОРИС

“Кўчат экиб, боғ ярат”, “Қоғоз”, “Данак”, “Шиша” каби меҳнат операцияларида болалар иштирок этиб, мамлакатимиз иқтисодиёти, саноатига улкан ҳисса қўшиш билан биргаликда меҳнат кўникмаларини олишар эди. Аммо ташкилот мустақил фаолият юритишга жазм этгач, бу каби меҳнат операциялари ва яна кўпгина фойдали ишлар ўлда-жўлда қолиб кетди. Янгича ном ва янгича йўналиш олган ташкилотнинг кўпгина қўйи органларида иш давом этиб турса-да, яхши анъанага, удумга айланган ишларнинг талайгинаси давом эттирилмай қолди. Ўқувчи ёшлар билан ишлайдиган котибларнинг қисқариб кетиши натижасида эса Болалар ва Ўсмирлар Уюшмасининг бошланғич ташкилотларида иш умуман сўнди. Шу сабабдан уюшма аъзолари узоқ маслаҳатлашиб, ташкилотни аввалгидек Ёшлар Иттифоқи таркибига киритишга қарор қилдилар.

“Энди барча бугунларда ҳам

(Давоми 2-бетда).

келаятган ўғил-қизларни ўз ордидан яхши ишларга бошлаш, ҳукуматнинг ташкилот олдига қўйган вазифаларини бажаришдаги роли каби қатор масалаларга тўхталдилар.

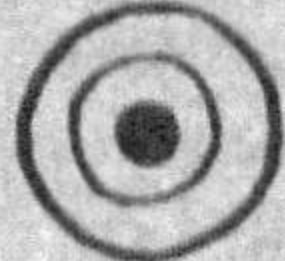
Қурултоғда сўзга чиққанлар ёшлар тарбияси, улар онгида Ватанга муҳаббат, садоқат туйғуларини, бунёдкорлик руҳини кучайтириш масалаларига алоҳида эътибор бердилар. Бу хусусда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг биринчи котиби Алишер Тешабоев катта маъруза қилди.

Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси кашшофлар ташкилоти номи билан фаолият юргизаётган даврда бир қанча фойдали ташаббусларни бошлаган ва узоқ вақт бу тадбирлар ташкилот аъзоларининг мақтанса арзигулик ишларидан ҳисобланар эди. Бундай ишларнинг рўйхатини узоқ келтиришимиз мумкин: “Металл парчалари — Ватанга!”

Бобур бир зумда олдинга ўтиб кетди. Нафақахўрлардан ташқари қарийб ҳаммадан тез орада йўл ҳақини йиғиб олди. Оралиқда эса навбатдаги бекатлар номини айтишни, мазкур бекатга тушганлар қай жойларга бора олишини эълон қилишни ҳам унутмади.

“ТОҒИГ УЙҚУСИДАН КЕЧИБ”

2-БЕТ

...Унда уч-тўрт ёшли бола эдим. Раҳматли онам Рўзигул Нарзи қизи ўзи билан бозорга олиб чиқди. Бозор дегани уйимиз биқинида эди. Буни мен тенгилар яхши эслайди.

“МЕН ТАНИГАН ОДАМЛАР”

3-БЕТ

Даврон эрталаб чиғи овозидан уйғониб кетди. Қараса уйларида тумонат одам. Йиғидан кўзлари қизариб кетган ойиси уни маҳкам қучоқларкан “Энангдан айри-либ қолдик, болам!” дея ҳўнграб юборди.

“АЙРИЛИҚ”

4-БЕТ

КЎК СОМСА ЕЙМИЗ

Расул туш кўрибди. Тушида... қорни катта бўлиб кетганмиш. Кейин чопони билан аранг қорнини бекитиб, табибга борса... “Беда, ялпиз, отқулоқнинг янги чиққан баргларида бўлган кўк сомса есанг, қорнинг қайтади” деганмиш...

Тандирдан ширин хид келаяпти. Ҳозиргина ёпиштирилган сомсалардан жиз-жиз қилиб “шарбат” оловга томади. Расулнинг аяси кўк сомса епаяпти. Ахир тушини ўнгида амалга оширмаса, баҳор таоми—кўк сомсадан татимай қолади-да.

СУРАТДА: Республика ёш табиатшунослар станцияси аъзолари Расул Курбонов, Шерзод Тулендиев, Шерзод Исмоилов кўк сомсага масаллик йиғишмоқда.

Р.АЛЬБЕКОВ суратга туширган.

Дўстлик фестивали

“Наврў, ёшлик, дўстлик” шiori остида кун-кеча пойтахтимиз Тошкентда ўқувчи-ёшларнинг халқаро байналмилал дўстлик фестивали бўлиб ўтди. Ўқувчи-ёшларнинг дўстлик клублари халқаро уюшмаси ҳамда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Тошкент шаҳар қўмитаси ташаббуси билан ўтказилган фестивалга Украина, Белорусия, Россия, Латвия, Чехия, Қозоғистон, Тожикистон, Ҳиндистон, Мўғлистон ва кўпгина бошқа мамлакатлардан вакиллар келишди. Миллатлараро маданий алоқаларни йўлга қўйиш, халқлар ўртасида дўстлик ва тотувликни сақлаш ҳамда янада мустаҳкамлаш ишига ҳар томонлама кўмак беришни ўз инсоний бурчлари деб билган анжуман иштирокчилари 5 кун давомнда мустақил Ўзбекистонимиз билан танишдилар, ёшлар билан учрашдилар, ҳамкасблари билан турли мавзуларда мунозаралар уюштирдилар, республикамиздаги байналмилал дўстлик клубларининг фаолияти билан танишдилар. Ўз мамлакатларида байналмилал дўстлик клубларининг фаолиятида юзага келаятган муаммолар, шунингдек, қўлга киритилган ютуқлари билан ўртоқлашдилар, маслаҳатлашдилар. Фестивалда ташкил этилган ўқувчи-ёшлар дўстлиги республика маркази Ўзбекистондаги барча байналмилал дўстлик клублари фаолиятини мувофиқлаштиради, уларин ташкилий ва ҳуқуқий жиҳатдан қўллаб-қувватлайди.

ЎЗ.

Навойи темир йўл вокзалига келиб тушган одам Карманага кетиши учун бир зум ўйланиб қолади. Шаҳар ичига қатнайдиغان автобусларнинг бири келиб, бири кетиб ётибди. Аммо Карманага қатнаши керак бўлганларидан дарак йўқ?

Аммо ўша кунни поезддан тушганимизда соат чамаси олтилар бўлиб, атроф аста-аста оқариб келарди. Одатдагидек ҳамма ўзини автобуслар тўхташ жойига урди. Унда эса биттагина автобус турар, узоқдан ҳам "калсавой" деб аталувчи шаҳар ичининг пўрим, янги автобусларига ўхшамасди.

Хаёлимга илк бор "Биронтаси пул ишлаш учун келиб тургандир, 4-5 баробар устамасига олсада Карманага етиб олиш керак" деган фикр бўлди. Йўқ. Янглишибман. 1-рақамли "Темир йўл вокзали-автостанция" маршрути экан. Одам кўп, бир иложини қилиб, орқа эшикдан автобусга чиқиб олдик. Ҳайдовчи ҳам кўп куттирмасдан моторни ўт олдириди.

— Автобус тўғри йўл билан "Тинчлик" кўчасини оралаб кетади, биринчи бекат "Нарлай аригининг кўприги", йўл ҳақини вақтида тўлашни унутманлар,— каломни

енгил бўлиб жойимдан турдим. Баъзи болалар эса 8 гача кўзларини очишолмай, турганларича оналари сил бўлиб кетади.

— **Отанга ёрдамлашаётганимга анча бўлдим!**

— 3-4 ойдан ошди. Бир кунни дастурхон бошида отам ўз ишлари ҳақида онамга гапириб қолдилар. Автобусларнинг ойлик пул режасини бензин қимматлагани боис анча кўтариб қўйишибди. Аммо буни бажариш амри маҳол экан. Чунки анча-мунча йўловчилар йўл ҳақини тўламай кетишаркан.

— **Шунда сен...**

— Ҳа, шунда мен отамга ёрдамлашишга қарор қилдим. Отам айтишларича, ўшандан буён режалари ҳам ёмон эмас. Бажариляпти. Бундан ташқари оила иқтисодига озгина бўлса-да, фойда ҳам келаяпти.

— **Дарвоқе, отангни бизга таништирмадинг-ку...**

— Отам Эркин ака Норқуватов Навойидаги 21-автокорхонада 15 йилдан буён ишлаб келадилар. Мен уларнинг тўнғич фарзандлари. Оиламизда мендан бошқа 2 укам, бир сингилчам бор. Онам

ТОҢГ УЙҚУСИДАН КЕЧИБ

янграши билан автобуснинг орқа майдончасида ўтирган жиккаккина болага кўзим тушди. Дарров у йўл ҳақини йиғиштириб олишга киришиб кетганди.

Қизиқ, келбатидан 10-12 ёшлар чамасидаги гўргина бола кўринадиган бу ўспирин бурро-бурро гаплари, катталар олдида ўзини тутиши, дадил хатти-ҳаракати билан 16-18 ёшликка хос таассурот қолдирарди. Анча-мунча одамлар уни танишар ҳам экан. Исмини қақриб мурожаат қилишарди.

— Бобур, буёққа қара.

— Бобур, мана бу пулдан икки кишига олиб қол.

— Сан бола назоратчиликнинг жудаям эбини олиб қолибсанки, қани, ҳамма шофёрларнинг отанга ўхшаб сенингдек дастурлари бўлса...

Бобур бир зумда олдинга ўтиб кетди. Нафақахўрлардан ташқари қарийб ҳаммадан тез орада йўл ҳақини йиғиб олди. Ораликда эса навбатдаги бекатлар номини айтишни, мазкур бекатга тушганлар қай жойларга бора олишини эълон қилишни ҳам унутмади. Қайтиб келиб автобус салонининг орқа қисмида ишини давом эттираётганида йўловчилар анча сийракланди. Кун шанба бўлганидан кўпчилик ҳар ҳафтанинг шу кунни ярмарка бўлгувчи янги бозор бекатига тушиб қолишган эди. Фурсатдан фойдаланиб, мен унга яқинлашиб, танишиб олдим. Биз йўл-йўлакай кўнгилга сиққанича сўхбатлашиб кетдик. Менимча, бундай тенгдошингиз билан танишув сизга-да манзур бўлади.

— **Танишиб олайлик, йигитча.**

— Бобур Норқуватов бўламан. Навойи шаҳридаги 5-мактабнинг 7-синфида ўқийман.

— **Яхши, Бобур, [XX асрда шоирлик қилиши керак бўлганлар шофёрлик қилишмоқда] С. Сандов сатри] менам сендан ўзим қизиққан нарсаларимни сўрасам кулмассан устимдан.**

— Йўғ-е, қизиқ одам экансиз-ку!

— **"Болача саволлар" бўлса ҳам майлими!**

— **Бугун жуда эрталаб турганга ўхшайсан. Бунга сени нима мажбур қилди!**

— Автобусчиликка ҳавасим. Қолаверса, отамга ёрдам бериш кераклигини ҳис қилганимдан. Шу боис кеча кечқурун отам эрталаб бирга олиб кетишларини айтганларида барвақтроқ ётиб, дамимни олганман. Шунданми эрталаб ҳали соат 5 бўлмасдан онам уйғотганларида қушдек

дўхтирхонада ҳамширалик қиладилар.

— **Гапингдан отанг сендан хурсанд, укаларинг сенга ҳавас қилади. Бироқ мактабдаги ўқишларинг нима бўлаяпти!**

— Сиз мени дарсларни қолдириб, бу ишни қилиб юрибди, деб ўйладингиз, чоғи. Ундай эмас. Аввало ўқишга қатнайман. Баҳоларим ҳам ёмон эмас. Тўрт-беш. Отам кўпинча тушдан кейин уйга бир зумга кириб, мени ишга олиб кетадилар. Унгача мактабдан «қайтиб, эртанги уйга вазифаларни тайёрлаб қўяман. Бемалол ўз ишларим билан банд бўламан. Бугунга келсак, ҳозир ўқув йилининг 3-чораги якунланди. Бир ҳафта таътил. Ҳозир уни фақат ўйину сайри-томошалар билан ўтказишнинг вақти бўлмаса керак..

— **Эвазига-чи!**

— Айрим болаларга ўхшаб ота-онамга шарт қўйиб ишлаётганим йўқ. Қолаверса, йўл юрсанг, кўпчиликни кўрар, катта-кичikka қандай муомала қилишни ўрганар экансан. Буям бир дарс.

— **Гапинг жўяли. Аммо келгуси тирикчиликни юргизиш учун яхши бир касб-корни эгаллаш лозим. Ҳамиша отанга ёрдамчилик қилиб юрмайсан-ку!!**

— Очиғи отамнинг касбини эгалламоқчиман. Эсимни танибманки, отам шофёрликнинг орқасидан оиламизни тебратадилар. Менам шундай оиланинг бошлиғи бўлсам ёмонми?

— **Қанийди! Фақат ишбилармон бўлмасанг бунга эришиш қийин-да ҳозир.**

— Сизни англагандай бўлдим. Яна бир йил қолди. Кейин тўққиз йиллик ўқишни битирганлик ҳақидаги шаходатномани оламан-да шофёрлик тайёрлаш курсига бораман. Имкони бўлса, кечки мактабга ҳам қатнайман. Лекин автобус ҳайдашни ҳозирданоқ отамдан ўрганяпман.

— **Яна нимани орзу қиласан!**

— Шахсий автобусим бўлишини. "Тулпорим"ни мен кимнингдир режасига қараб эмас, йўловчиларнинг оғирини енгил қилаётгани, кўпчиликка фойдаси тегаётганига қараб сошлаб, асраб учириб юрган бўлардим.

— **Айтганинг келсин, ўша кунларга эсон-омон етайлик. Сенга эса оқ йўл!**

Бобур тоғ уйқусидан кечиб, меҳнат қиларди. Топгани ўзига, ота-онасига фойда.

Ў сингари ишчан, қувноқ болалар бировнинг ҳадеб терговисиз ҳам ўз йўлини топиб олишига ишонамиз.

В. ФАЙЗУЛЛАЕВ.

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

мана шундай бирлашиш жараёнларини тезлаштириш керак. Молиявий баҳоналарни рўқач қилмасдан, туман, шаҳар, вилоят қўмиталарида таълим соҳаси билан шугулланувчи бўлим мудири, котиб лавозимларини жорий этиш шарт.

Қизиқ, биз бу фикрни доимо таъкидлаб келганмиз. Лекин, айримлар хануз ўзига хулоса чиқариб олмаяпти. Мана шу сансоларлик оқибатида кексалар ҳол-аҳволдан хабар оладиган гуруҳлар яшил бойлик ҳимоячилари, коғоз, темир-терсак йиғувчилар отрядлари каби ва бошқа эзгу

вақтларда улар ҳақида ким қайғуради? Балки болаларнинг бугун илм олишдан кўра кўпроқ тижорат билан шугулланишаётгани ташкилотнинг локайдлигидан эмасмикан?

"Сир эмас, бугун кўпчилик ёшилар тижорат билан шугулланишмоқда. Бироқ, тижорат билан тижоратнинг фарқи бор. Бу арзон олиб, қимматга сотиш дегани эмас. Яқинда хузурумга бир мактаб ўқитувчиси келди. Синфдаги ўқувчиларнинг баъзилари папкасини текширса, турли хил матоҳлар, буюму латта-путта чиқибди. Пул ишлайман деб юрганнинг хаёлига дарс кирармиди?" А. Тешабоев шу сўзлар билан ўз маърузасида долзарб масалага —

ЁШЛАР—ЕТАКЧИ, БОЛАЛАР—ВОРИС

болаларнинг тижорат билан "шугулланиши" масаласига тўхталиб ўтди. Иқтисодий ўзгаришлар даврида баъзи болалар "бугунги кун масаласи" деб ўзларини олди-соттига уришди. Аммо уларни осон пул топиш йўлидан қайтаришнинг биргина имкони бор — болалар ижод марказлари қошидаги, мактаб ва бошланғич болалар ташкилотларидаги ҳунар ўргатувчи тўғарақлар сонини кўпайтириш, уларнинг ишларини жонлантириш, ўсмир-ёшларни уларга жалб қила билишдир. Ана энди, ўзи ясаган, ўзи ишлаб чиқарган маҳсулот билан тижорат қилсин болалар.

Курултойда сўзланган маърузалар, билдирилган фикрларнинг талайгинаси ўсиб келаётган ёшлар, уларнинг тарбияси ва ҳаётига бағишланганлиги болалар ташкилотига яна бир ўзгача давр бошланганлигидан далолатдир. Эндиги вазифа Ёшлар Иттифоқи раҳнамолигида ўз юрти, миллий ифтихори учун фидойи бўлган ўсмир ёшларни тарбиялаш ва бу борадаги ишларни янада ривожлантиришдир. Бўлиб ўтган Ўзбекистон болалар ташкилотининг слёти ҳам, Ёшлар Иттифоқининг курултойи ҳам бунга кенг йўл очиб берди.

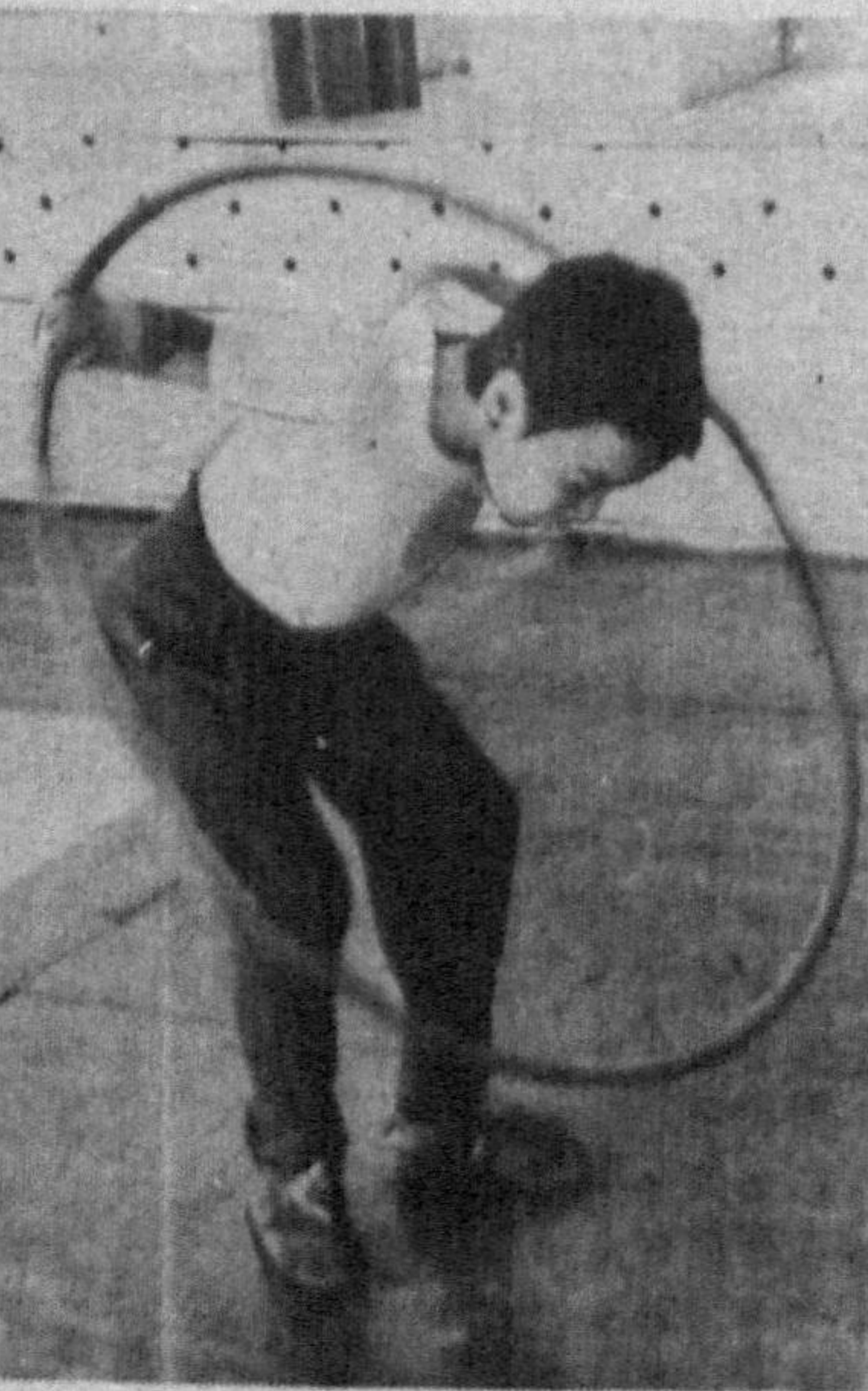
Саркотибининг маърузасидаги бу гапларга курултой иштирокчиларининг барчаси тўла қўшилишди. Ҳақиқатан, аввалги йиллардагидек икки ташкилотнинг ҳамкорлиқда, биргаликда иш юритиши ўсмир ёшлар учун жуда самарали бўлади, деб умид қиламиз.

Мақтаб ўқувчиларининг тарбияси ўқитувчилар билан бирга кўп жиҳатдан болалар ташкилотига ҳам боғлиқ. Аммо бугун ташкилот фаолияти сустр эканлигини тан олар эканмиз, мактабдан ташқари

Д. ТУРАХМЕТОВА

"Қувноқ стартлар" мусобақалари мактаб ўқувчилари орасида жуда маълум ва машҳур. Узоқ йиллар давомида ўтказилиб келинаётган ушбу спорт баҳсида болаларнинг қизиқиб иштирок этишларининг сабаби шундаки, мусобақалар спортнинг биргина тури бўйича эмас, балки бир неча йўналишда бўйича ўтказилади. Баскетбол, волейбол, акробатика, гимнастика каби спорт тури билан шугулланаётганлар бир вақтда бахшлаша оладилар ҳам. Бу мусобақаларнинг машҳурлик

"ҚУВНОҚ СТАРТЛАР" ЯНА СТАРТДА

саббларидан яна бири — у баҳор даракчиси. Баҳорги таътил кунлари ҳамма жойда ўқувчилар орасида "Қувноқ стартлар" спорт мусобақалари бўлиб ўтди.

Яқинда Тошкент шаҳри Шайхонтоҳур туманидаги 59-мактаб спорт залида зонал мусобақаларда голиб чиққан ёш спортчилар ўртасида ҳам "Қувноқ стартлар" баҳси бўлиб ўтди. Улар гимнастика таёқчалари, "Тошбақа", "Оқсоқ товуқ", "Илон изи", қарама-қарши эстафеталари бўйича беллашдилар.

Спорт иштирокчилари мусобақаларда иштирок этаётган мактаб командаларининг барчаси жиддий тайёргарлик кўришганининг гувоҳи бўлдилар. Аммо ҳакамлар хайъати улар орасида ҳам чаққонлик билан, ҳам аниқлик билан ҳаракат қилган 59-мактаб командасини голиб, деб эълон қилди. Команданинг голиблик шоҳсупасига чиқишида эса шу мактабнинг 3-синф ўқувчилари

Ирода Авазова, Искандар Сайдуллаев, Баҳром Бобоҳўжаев каби ёш спортчиларнинг ҳиссаси катта бўлди. Ёш спортчилар шаҳар миқёсида ўтказилган "Қувноқ стартлар" мусобақаларига йўлланма олдилар.

Суратларда: мусобақалардан лавҳалар.

Р.АЛЬБЕКОВ суратга туширган.

Ўзбек адабиётининг 20-ва 30-йиллардаги катта даргаларидан бири, айниқса, болалар адабиётида 20га яқин турли мавзуларда китоблар чоп эттирган бетақдор талант соҳиби, ёзувчи-шоир — Шокирхўжа Собирхўжа ўғли Сулаймонхўжа эди. У халқимиз орасида, айниқса адабий жамоатчилик орасида Шокир Сулаймон номи билан шухрат топган ва кенг ижод йўлини давом эттирган.

Шокир Сулаймон 1900 йилда

Кўкон шаҳрида, рухоний-зиёли оиласида туғилди. Бошланғич таълимни Кўкондаги эски мактабда — отаси қўлида олди. 1912 йили у Мадалихон мадрасасининг 1-босқичига кириб, ўқишни давом эттирди. Ўқишни тугатмасданок таълимни рус-тузем мактабига кўчирди. Шу тарихида ўз устиди тинмай излана борди. Бу даврларда 14 яшар ўспирин турли мавзуларда шеърлар машқ қила бошлади. Отасининг

йўлидан бориб, эски таълимнинг миридан-сиригача ўрганди, айниқса мумтоз адабиётнинг Навоий, Сўфи Оллаёр, Лутфий, Жомий, Хисрав Деҳлавий, Фирдавсий каби аллома вакиллари асарларини яхши ўзлаштира бошлади. Ўз боласидаги бундай ўткир талантни кўрган ота Собирхўжа домла уни 1917 йили Оренбург шаҳрига олиб бориб, олий Ислон мадрасасига Шарқ адабиёти ва исломшунослик мутахассислиги бўйича ўқишга жойлаб келади.

Фидойи инсон

1921 йили олий мадраса таълимини олиб, катта мутахассис муаллим бўлиб қайтган Шокир Сулаймон дастлаб турли мактабларда она тили ва адабиёти, хусни хат ҳамда ахлоқдан дарс бера бошлади. У ўзининг ижоди фаолияти давомида жуда катта нуфуз орттирди. 1924 йили Москва Давлат университетининг филология факультетига ўқишга кириди: бу ерда Шарқ халқлари наشريётида ишлаб туриб, ўқишни давом эттиради.

Турмуш тақозоси билан у университетининг 3-курсини тугатиб, қайтиб келади, иқтисодий жиҳатдан танг қолган оилани тебратиш учун ишлаб бошлайди. Самарқандда Педакадемияда ўзбек адабиётдан дарс беради, турли газета ва журналларда ишлайди. Бир неча йил "Ер юзи" журнаliga маъсул котиблик қилади. 30-йилларда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида Болалар адабиёти бўлимини бошқаради.

Атоқли шоир ва улкан ёзувчи Шокир Сулаймон бор-йўғи 40 йилдан сал ортиқ умр кўрди. Бу давр ичида у ўзбек миллий турмуши ҳамда ўзга халқлар ҳаётинан олиб ёзилган, бадий ва гоъвий жиҳатдан етук 41та шеърини ва сочма китоблар нашр эттирди. Бу китобларнинг бевосита 12таси болалар ҳаётинан олинган бўлиб, улар тарбиясига қаратилгандир.

Унинг қаламига мансуб бўлган "Қайнар булок" (1927), "Лид Жу" (1935), "Қизил қалам мажмуаси" (1929), "Кўнгул дардлари" (1928), "Қизил чечаклар" (1931), "Кеча бу кун" (1933), "Париж болалари" (1934) каби кўплаб шеърини ва прозаик китоблари шулар жумласидандир.

У бой ижодий фаолияти давомида 200дан ортиқ турли мавзуларда публицистик ва бошқа катта-кичик мақолалар, илмий ва услубий

руҳиятдаги филологик ишлар, ўнлаб бадий ва сиёсий асарлар таржималарини эълон қилган катта қалб эгаси эди.

Ана шундай ўзбекнинг фидойи ёзувчиси ва маорифчиси Шокир Сулаймон шўронинг галамис сиёсати билан "миллатчи, аксилинқилобчи, пантуркист" каби тамгалар билан 1941 йили отиб юборилган.

Қуйида бу улуг инсоннинг порлоқ хотирасини ёд этиб, унинг болаларга атаб ёзган "Бирлашган куч" шеърини эълон қилмоқдамиз.

Бирлашган куч

Якка отнинг чанги чиқмас,
Чанги чиқса, донги чиқмас,
Якка рўзгор хўжаликнинг,
Меҳнатига унум бўлмас.
Бирлашган куч хўжалиқлар,
Енг шимарди, ишга тушди.
Замбар билан бел кураклар
Ялтиради, юриб кетди.
Тир-тир этиб тракторлар
Ер бағрини тила кетди.
Шаввоз йигит — кўлхўзчилар,
Шудгар ерни чопи кетди.
Мана улар очди тўғон,
Сувлар оқдиравон-равон.
Экинзорлар сувга тўйди,
Кўм-кўк кўйлак кийиб олди.
Кўй-кўзилар байрам қилди,
Майса ўрни тўйиб еди.

Корни тўйиб ола хўкуз,
Уйга томон кўзини тикиди.
Олма-узум, қовун-пишди,
Эркак-хотини ишга тушди.
Бўйни огриб, қўли етмай,
Нарвон билан зўрга чиқди.
Мана энди қизил қарвон,
Арава билан теваларда,
Бос ортиб галла-пахта
Югуралар завўдларга.
Завўд дарров гудўк қолди,
Тайерлади хай-хай читлар.
Кучоқ-кучоқ моллар олди,
Меҳнат қилгон хотин-қизлар.
Хотин-қизлар давра олиб,
Қалдирғочдай тизилдилар.
Апил-тапил пилла териб,
Первой сўртни айирдилар.
Гир-гир этиб йигирдилар,
Хом ипақни чархга солди.
Қарға шоҳи тўқидилар,
Қабрикахон гудўк чолиб.
Оқ олтинлар очилдилар,
— Пахтамысан, қандай пахта.
— Тез-тез солинг саватларга,
Тракторлар тизилдилар.
Киш бобо ҳам келиб қолди,
Гуппи тўнлар керак бўлар,
Тезроқ тиксин машиналар,
Кўлхўзчилар кутиб қолди.
Мактабдаги кашшоф боллар,
Зўр байрамни кутмақчилар.
**Матн ва шеърни тайёрловчи
Хайдарали УЗОҚОВ.**

Одам умри хотиралардан иборат. Гоҳи ёлғиз қолганинда ишимнинг ривожига ким ҳисса қўшди, деб ўзингдан сўрасанг, яхшилик ва дилдорлик фарқига борасан, ҳасад ва ҳавасни ажрата олсанг, билгинки, одамийлик хислатларинг сени тарк этмабди.

Мен ҳаммаша ўз-ўзимга ҳисоб бериш мажбурияти билан яшайман. Буни ички бир ҳарбий интизом ҳам деб атайман. Бугун нима иш қилдим, кимга манфаатим тегди, кимга йўл кўрсатдим, булар менинг борлигим. Ўзимга талаб қўйишдан чарчамайман. Ўз-ўзимни тергаш билан нафас оламан. Бунга бош сабабчи, хужайраларим қатида яшаб келаётган хотираларим. Яхшилик, ёмонлик, жоҳиллик, эзгулик бир умр менинг атрофимда яшаб келди. Келяпти. Яхшилик билан эзгулик хайрли ишларимга бош-қош бўлди. Жоҳиллик, ёмонликни ички ҳарбий интизом билан енгиб келяпман. Ахир мен ҳам не турфа одамларни кўрдим. Не-не воқеаларнинг гувоҳи бўлдим. Ҳар бири юрагимда аллақандай огрик билан жон саклаб келади...

шу ерда кўрганман. Мухими, тарози деган гап йўқ эди. Доналаб, саноклаб, келишиб нарх чиқариларди. Барақасини берсин деган сўз тилдан тушмас, харидор ҳам, сотувчи ҳам ранжимасди. Гарчанд озми, кўпми далада яшаган бўлсамда, асосан ана шу бозорчада қовун-тарвузнинг кўп номларини эслаб қолганман. Қалла бўри, кўкча, қорачопон, шерози, гулоби, кўзибой тарвуз, қорапўчоқ. Ҳозир бу номлар бору аммо ўзи йўқ. Бола етаклаган харидор борса, деҳқон дегани болани суюнгириш учун албатта бирорта хандалак тутқазар, иложи топилмаса, бир карч қовун билан сийларди. Қандай кийинчилик бўлмасин деҳқоннинг қўли очик эди. Ерда битган нарсадан ҳасислик йироқ туради, дейишарди.

Уйимиз енидаги бозорчада асосан кийим-кечак сотилади. Бозорнинг куйи растасида эса дон-дун савдоси. Ёймачиликнику қўяверинг. Оддий сақичдан тортиб отнинг тақасигача ёймачиларда. Хунармандлар, ёймачилар,

томонга қарайди. Кимдандир нажот кутади. Мендан:

— Ўша одамни танийсанми? — деб сўрайди. Мен бўлсам дон-дун растасини кўрсатиб туравердим.

— Жувонмарг, сендан сўрайман, — бақирди онам қўлини чўзиб, — айт, ким олди?

Шунда бир мурудли амаки онамга гап қотди.

— Қизим, бўлган иш бўлибди. Энди болани кўп қийнаманг. Бу дунёда ноинсоф одамлар кўп.

Онам ўзини тутиб туролмади.

— Амакижон, шу етимнинг нарсасини ўғирлайдими, йигиб-сигиб оёғига зўрга олган эдим.

Мурудли амаки чўнтагини кавлади.

— Қизим, мана буни олинг. Етмаса ёнига қўшарсиз. Лекин болани қаргаманг.

Онам амаки берган пулни олмади. Қўлимдан етаклаб одамлар орасидан олиб чиқиб кетди. Мен оёқяланг онам билан баробар қадам ташлардим. Яшириб нима қилай. Онам уйга келгач ҳам бир неча кун мени ношудликда айблади.

Туфличамни ўғирлаб кетган амақини бола-чақасига буюрмасин, деб зору-зор қараб юрди...

... Бир-икки еш улгайгач яна бир томошани кўрдим: Бозор барибир бозорда. Иши йўқ одам ҳам бошини бир суқиб ўтади. Якшанба кунлари одам тиқилинч бўлгач, бозорнинг уччала томонидаги дарвозалари тақа-тақ бекиларди. Ҳарбий кийимли одамлар йигитман деганларни чиркиратиб қуварди. Ўрта ешлилардан хужжат сўрашиб, бозор тўс-тўпалонга айланарди. Қув-қув, ушла-ушла деган сўзлар эшитилади. "Облава" деган сўзни ҳам шу ерда эшитгандим. Лекин унинг маъносига тушунмасдим. Кўрганам шу бўларди. Қувиб, текшириб юрганлар йигитларни тутиб, қўлларини орқасига қайириб, бозордан олиб чиқиб кетар, девордан ошиб қочганлари эса дуч келган эшикка ўзини урар, қий-чув, йиги-сиги авжига чиқарди. Онам бўлса кўрганларини бунимга тушунтирарди.

— Армиядан қолганларни облавачилар яна ушлаб кетишди.

Савдоси, бир неча йил оиласи, болалари билан қулоқ қилинган буним бир сўзни такрорларди:

— Хонасаллот бўлсин барчаси. Бир умр қув-қув, қоч-қочдан бошимиз чиқмай қолди.

Шаҳар атрофидаги қайси бир хўжалик ерда богбончилик қиладиган бобом бўлсалар ҳеч насага эътибор бермас, эшитса ҳам, кўрса ҳам индамасди.

Сафар БАРНОЕВ

Мен таниган одамлар

ПУБЛИЦИСТИК ХИКОЯ

... Унда уч-тўрт ешли бола эдим. Раҳматли онам Рўзигул Нарзи кизи ўзи билан бозорга олиб чиқди. Бозор дегани уйимиз биқинида эди. Буни мен тенгилар яхши эслади. Биз, Бухорои Шарофининг Хўжа Зайниддин деб аталмиш масчити яқинида яшар эдик. Бир томонда машҳур хотинлар ҳаммоми. Бу ҳаммом ҳозиргача ҳаммоми Кунжак номи билан юритилиб келади. Маъноси — бурчакка жойлашган ҳаммом дегани. Унинг билан ёнма-ён бозор. Уни кўлхўз бозори деб аташар эди. Бозор дегани пайшанба, якшанба кунлари гавжум бўлар, гир атрофи кичик савдосиқ дўконлари. Айтмоқчи, бозор икки қисмдан иборат эди. Иккинчи бўлаги нариги еқда. Тушунарли бўлиш учун эслатиб қўяй. Ҳозир бу бозор қайта таъмирланиб шарқона савдо-сотиқ марказига айланган. Мен айтган йилларда ҳозирги таъмирланган қисмида асосан мева-чевалар, турли полиз экинлари, қўйингки, не-не ажабтовур пишириқлар сотиларди. Ибратли яна бир томони бу мўъжазгина бозорнинг ярмидан кўпи баландликдан иборат бўлиб, ушбу қия тепаликда қовун-тарвуз бозорчаси жойлашган. Деҳқон деганини мен мана

атторлар таъкидлаб ўтган кунларимда бозорга кўчиб чиқишарди.

Бухорои Шарофининг ўша йиллардаги энг катта йирик бозори мен айтган жойларда ўрнашган эди. Бу гапларни тасаввур қилиш учун айтяпман.

Онамнинг қўлида уч-тўрт сўм ортиқча пули бор эканми, мени бозорга олиб чиқиб оёғимга туфлича олиб берди. Кийдириб, боғич ипини бойлаб, дўкон олдидаги супачага ўтқазиб, мана шу ердан жилма деб, ўзи яна нимадир харид қилиш учун одамлар орасига кириб кетди. Онам кетиши билан бир амаки ёнимга келиб ўтирди. Оёғимдаги туфличани ечди. Сенга бошқа бундан ҳам яхшироғини олиб келаман деб, дон-дун сотувчилар растаси томон кетди. Кўп ўтмай онам келди. Оёғимга кўзи тушиб ранги-кути ўчди.

— Ботинкачанг қани? — сўради.
— Амаки олиб кетди, — дедим ўша одам кетган растанни кўрсатиб Онам дод сола бошлади:

— Вой, боламнинг ботинкачасини ўғирлашибди. Топиб беринглар.

Бирпасда одамлар йигилди. Ҳаммининг кўзи бизда. Онам бўлса бесаранжом. Тўрт

Офтобга орқасини бериб ер қизиб хаёл сурарди. Шундай пайтда онам алам билан бобомдан мадад сўрарди.

— Отажон, айтинг-чи, бизгаям худонинг атаган яхши кунни бормикан? Ё шундай ўтиб кетаверамизми?

— Шукур қил, — дерди Нарзи бобом, — қулоқ қилишди, чидадим, ўғилларим, куёвимдан қора хат келди — чидадим. Биззи талаганларнинг номи бутун бўлмаганини кўрдим. Сабр қил-чи, яхши кунларам келиб қолар.

— Қачон ўша кунлар келади, отажон? — Онаминг бу саволларига бобом жавоб бермасди. Ер қизиб огир хўрсинарди.

Шу ўринда юракдаги гапни айтиб-олай. Менинг тенги-тўпаларим эртароқ уйғонди. Эртароқ ҳаёт мактабининг эшигини очди. Сабр, чидам, қаноат-бизнинг асобий дарсимизи бўлди. Бир меҳрибон қўл бошимизни камдан-кам сипади. Меҳрга мухтожлар, юрак задалар кўп эди...

... Учинчи синфда ўқиб юрган пайтим. Онам бунимга маслаҳат солди.

— Онажон, жуда қийналиб кетдик. Келинг биз ҳам новвойлик қилайлик. Бозор ёнимизда. Сал-пал рўзгоримиз тикланар.

Бечора онам даб-дурустан бу қарорга келмаганди. Негаки, бозор атрофида яшайдиган барча қўни-қўшни новвойлик қилар еки бошқа бир пишириқ пишириб сотиш билан шугулланарди. Қишлоқдан кўчиб келганимиз учун фақат бизларгина шаҳарда яшашнинг кўп сирларини билмасдик. Онаминг таклифи маъқул тушди. Буним рози бўлдилар. Бобом тандир қуриб бердилар. Уйимиздагилар ҳаваскор новвой бўлиб иш бошлашди. Буним хамир қоради. Онам зувала қилади. Кейин епиш, сотиш ишлари. Ўқишдан келишим билан уларга қарашаман. Тандирга ўт еқаман. Епилган нонларни дасталайман. Онам бир кунни менга қарашайб турасан деб, ўзи билан нон бозорга олиб борди. Нон сотувчилар орасида ўзим тенги болалар ҳам анча-мунча эди. Бозордан қайтишда онам йўл-йўлакай узокдан гап бошлади.

— Ўғлим, мана ўз кўзинг билан кўрдинг. Сен тенги болалар ота-оналарига қарашиб юришибди. Сенам бундоқ қанотимга кир. Бозорга қатнайвериб, оёғимда оёқ қолмади. Сен нон ташиб турсанг, менга осон бўлади.

Эртаси кунни онаминг айтганини қилиб дарсдан кейин бозорга қатнай бошладим. Олдинига нон ташиб турдим. Кейин аста-секин ўзим сотишга ўргана бошладим. Ҳозир буни дадил айтяпману унда юракда катта ҳадиқ бор эди. Биринчидан уялиш, қимтиниш, иккинчидан, синфдошларимнинг кўзи тушишидан кўркиш.

(Давоми бор).

КАПАЛАК

Гулзордаги капалак,
Гулни нега қучади?
Қанотлари ипақдек,
Тутқич бермай қочади.

УКАМ

Менинг укам Ферузжон
Тили чучук бийронжон.
Қора мунчоқ кўзлари,
Бидир-бидир сўзлари.

АҚЛЛИ ИТИМ

Шалпанеқулоқ итим бор,
Ўғриларга кўнгли тор.
Ўйга келса бегона,
Эшигимда парвона.

ШҲХ УЛОҒИМ

Тонгда кетиб ўтлоққа,
Кун ботганда қайтади.
Тикон илиб қулоққа,
Кўйлагимни йиртади.

ҲАККА

Ҳакка доим ҳаккалар,
Тухумларни ўғирлаб,
Жигилдонни тўғрилаб,
Олақушдан ўпкалар.

Шоира ФАЙЗИЕВА,
Сирдарё вилояти, Оқ оптин
тумани, Андижон номидаги
иқтидорли ўқувчилар
мактабининг 6-синф ўқувчиси.

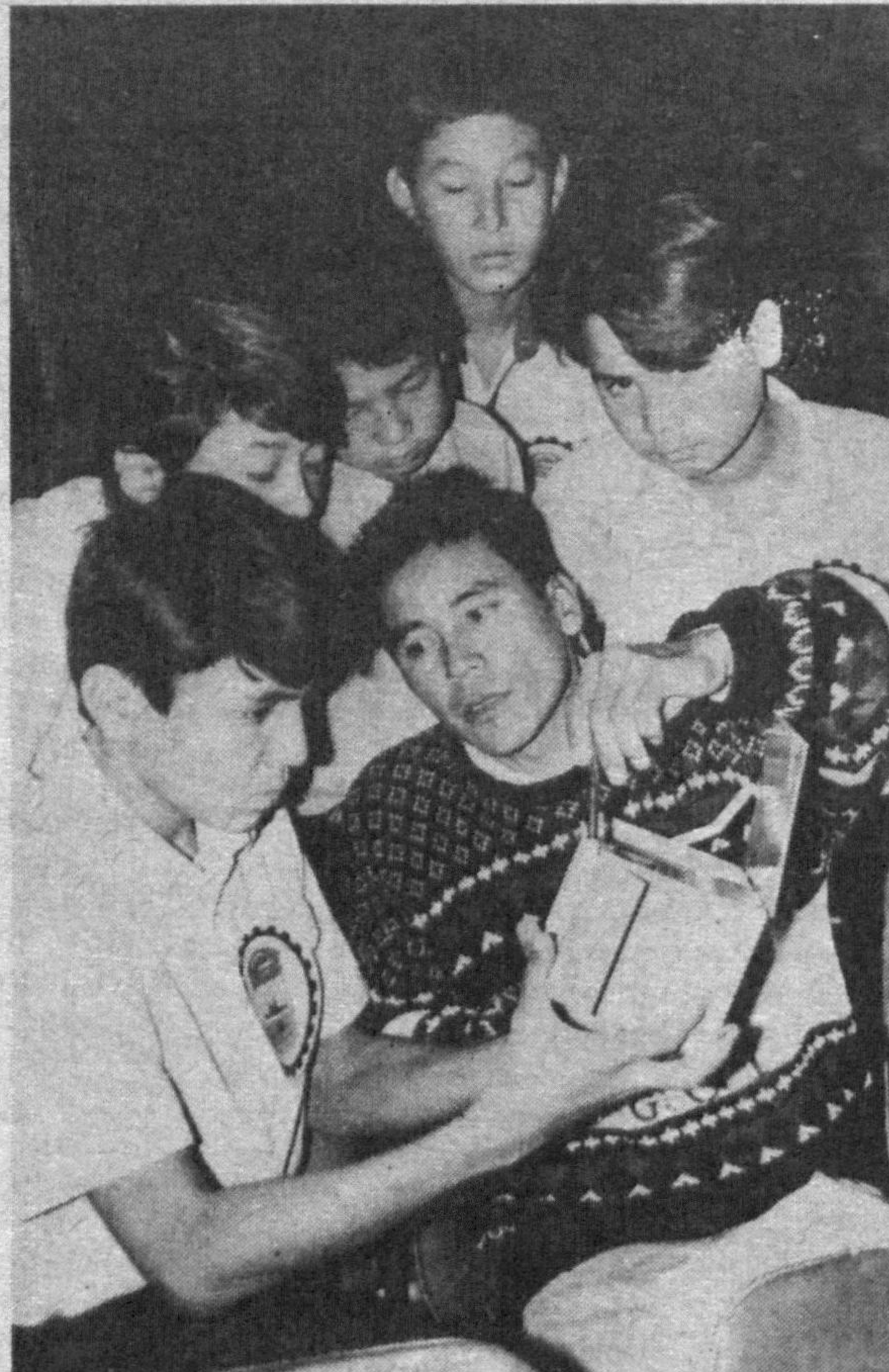
"БАЛИҚЧИ"

Балиқ тутмоқчи бўлиб,
Қармоқ солди анҳорга.
"Воҳай бола"ни айтиб,
Сўнгра ўтди "ер-ер"га.
Кўшиқлар айтилдию
Балиқ ҳеч илинмади.
Оқшом ҳам бошланибди,
Кун ўтди, билинмади.
Омаднинг кетганини
У ўзича баҳолар:
— Балиқларни минг афсус,
Еб қўйибди бақалар...

"МЕҲРИБОН" ОПА

Алла айтиб укасин
Мунирахон ухлатди.
Пашша кўнди юзига,
Шапиллатиб уйғотди.
Пашшавой мазах қилиб,
Учиб кетди визиллаб.
Муниранинг укаси
Йиғлаб қолди биғиллаб.

Фотима ЗИЁМУҲАМÉДОВА,
Тошкент шаҳар, Шайхонтоҳур
туманидаги 115-мактабининг
11-синф ўқувчиси.

Қорақалпоғистон Респуб-
ликсининг Қўнғирот шаҳрида
болалар учун кадрдон ва
севимли бўлиб қолган бир
даргоҳ — ёш техниклар маркази
бор. Марказда жуда кўплаб
тўғарақлар фаолият кўрсатиб
келмоқда. Унинг аъзолари
конструктирлаш, модел-
лаштириш ишлари билан бир
қаторда устозлари раҳ-
барлигида электр ҳамда радио
ускуналари, митти тайёра ва
машиналарнинг моделларини
ясашни ҳам ўргана боришади.
Техникага ихлос қўйиб, ўз би-
лимларини марказда
мустаҳкамлаб бораётган ҳар
бир бола мустақил ясаган ишнинг
дўстлари, устозлари даврасида
намоёиш этади, ёқлайди.
Синовлардан муваффақиятли
ўтишга эса турли хилдаги
конкурслар, кўргазма ва
мусобақаларда иштирок
этишади.

Суратда: ана шундай
синовлардан бири. Техник
моделлаштириш тўғараги
раҳбари Ансат ака
Сеймуратов болалар
билан биргаликда
6-мактабининг 9-синф
ўқувчиси, тўғарақнинг фаол
иштирокчиси Мидат
Есимуратов ясаган
моделни муҳокама
қилишяпти.
Р. АЛБЕКОВ туширган
сурат.

"Йиғлолмас эканману бекорга сўз
берган эканман-да. Энди энамга нима
дейман?" Ховли чеккасидаги эски тўнғакка
ўтириб олган Даврон у ёқдан-бу ёққа
ўтаётган одамларни жимгина кузатаркан,
ўз-ўзига шундай дерди. Чопон кийиб,
белбоғ ўраб олган тогалари, поччалари,
яна у танимайдиган бошқа кишилар
йўлакда саф тортиб туришар, ташқаридан
келаётган кишиларни фарёд қилиб кутиб
олишарди. Ичкарида ҳам йиғи. Хотин-
халажларнинг юракни эзувчи ноласи
ҳовлида тез-тез эшитилиб турарди. Даврон
дадасиниям кўрди: йиғлаган шекилли,
кўзлари қизариб кетибди.

У одамларнинг бунчалик йиғлаётганига
роса ҳайрон бўларди, юраги ҳам эзилиб
кетарди. "Катталар ҳам йиғлашар экан-да?
Нимага бундай қилишяпти, энасининг
ўлгангими?" дерди ўзича. Аммо бу
саволларга сираям жавоб тополмасди.

Боя ойиси уни энасининг олдига олиб
кирди. Хотин-халажлар кўз ёшларини
артганча бир дам сукут сақлаб туришар,
ташқаридан биронта бегона одам кириб
келса, бараварига уввос солиб йиғлашга
тушишарди. Даврон шу тобда ўзининг ҳам
йиғлаши кераклигини, сўзининг устидан
чиқиши зарурлигини ҳис қилди, лекин
тўғриси, одамлардан уялди. Дам энасига,
дам одамларга кўз қирини ташлаганча
бўзрайиб тураверди. Кейин аста ташқарига
чиқиб кетди. Ўртанча тоғаси уйларига
кетишга тараддуд кўраётган эканми:

— Юр мен билан, опкетаман, — деб
қолди.

Бошқа пайт бўлганда Даврон жон, деб
рози бўларди. Ҳамид билан маза қилиб
ўйнаб келарди. Ҳозир эса унамади. Унинг
ҳеч қаёққа боргиси йўқ эди. Энасининг
олдига кириб йиғлаши кераклиги, лекин
бунинг урдасидан чиқа олмаётганидан
кўнгли гаш эди. Қани эди, энасининг
олдида ҳеч ким бўлмаса, бемалол йиғласа,
тўйиб-тўйиб йиғласа...

Энаси жону-дили эди — қизик-қизик
эртақлар айтиб берарди, тўйларга ўзи
билан бирга олиб борарди. Чой ичишга
ўтиришса аввал Давроннинг нонига ер
суриб тутказар, фақат шундан кейингина

ўзига чой қуярди. Бирон жойга
меҳмондорчиликка борса чўнтақларини
тўлдириб ҳар хил ширинликлар олиб келар
ва ҳаммасини неварасига берарди. Даврон
энасининг пинжига кириб ширинликларни
маза қилиб еркан, эвазига унинг ажин
босган юзларидан чўпиллатиб ўпиб
қўярди. Энаси ҳам уни суйиб, эркалар ва
негадир ярим ҳазил, ярим чин қилиб бир
нарсани қайта-қайта сўраб қўярди: "Мен
ўлсам йиғлайсанми?"

гирдикапалак бўлишди. Энаси тобора
ҳолсизланиб қолди, бир неча бор
алаҳсиради. Бироз ўзига келганида
Давронни ҳам сўради, пайпасланиб
бошларини силаганича неварасини
эркалаган бўлди...

Даврон эрталаб йиғи овозидан уйғониб
кетди. Қараса уйларига тумонат одам.
Йиғидан кўзлари қизариб кетган ойиси уни
маҳкам кучоқларкан "Энангдан айрилиб
қолдик, болам!" дея хўнграб йиғлаб
юборди. Даврон ҳайрон
бўлди, нима қилишни
билмай бир муддат
серрайиб туриб қолди.
Шунда энасининг "Мен
ўлсам йиғлайсанми?"
деган сўзлари эсига келди,
келди-ю энди худди
тайинлангандай қилиб
йиғлаши, сўзининг
устидан чиқиши
зарурлигини ҳис қилди.
Бирок бунинг шу заҳотиёқ
уддалай олмади: одамлар
халақит берди.

У ошхонага кириб озроқ
шўрва ичди, бир-икки
тишлам нон еган бўлди.
Иштаҳаси йўқ, таъби хира
эди. Энасининг сўзлари
сираям тинчлик бермасди.

Энаси "Йиғламайсанми?" дегандай
бўлаверди. Даврон жудаям қийналиб
кетди. "Ҳозир ичкарига қираманда,
йиғлайман", деган қарорга келди. "Нима
йиғлаш қийинми? Йиғлайману кутиламан".

Шундай хаёллар билан ошхонадан
чиққан ҳам эдики, кимдир уни ичкарига
етақлаб олиб кирди. Энаси хона ўртасидаги
караватда жимгина ётарди, юзига атлас
белбоғ ташлаб қўйишибди. Атрофида
йиғидан кўзлари қизарган хотин-халажлар
индамай сукут сақлаб туришарди.

"Йиғлайман, — дерди Даврон ичида. —
Ҳозир йиғлайману, кутиламан." Унинг
юраги гупиллаб ура бошлади. Лекин
ҳарчанд уринмасин одамларнинг олдида
ўзини мажбур қилиб йиғлай олмаслигини,
бунга журъати етишмаслигини ич-ичидан

чуқур ҳис қилди, қўрқувданми,
ҳаяжонданми кўзларига ёш келмасди...

Ўша куни энасини эркак кишилар ёғоч
шотига солиб, алақаёққадир олиб
кетишди. Хотин-халажлар уввос солиб,
йиғлаганча қолаверишди.

Орадан талай кунлар ўтиб кетса-да,
Даврон кўнглидаги гашликни қувиб юбора
олмади. Энди уни бошқа нарса қийнарди.
"Энамга нима дейман", дерди афсусланиб.
Қани энди энаси шу кетганича сираям
қайтиб келмаса. "Ҳа, елгончи", деган
таънани эшитмаса. Тик этса эшикка чўчиб
қарайдиган Даврон энасига сираям
кўринмасликни хоҳларди. Аммо кунлар
ўтиши билан унинг ширин сўзлари-ю
эркалашларини соғина бошлади. Энасидан
ҳеч қандай дарак йўқ. "Қаёққа олиб
кетишганикин? Қачон қайтиб келар экан?"
Бир куни юрак ютиб ойисидан шуни
сўради:

— Энанг энди йўқ, болам, — деди ойиси.
— Ўлса, келмайдими?
— Йўқ.
— Қаёққа кетган бўлмаса?

— Йўқ деяпман-ку, — дерди ойиси ту-
шунтиролмаганидан хуноби ошиб. Кейин
бирдан ранги ўзгарди. Кўзларига ёш олиб
ички бир дард билан қўшиб қўйди, —
энангни энди ҳеч қачон кўролмаймиз!

Даврон жудаям қизик бўлиб кетди.
Ойисининг кўз ёши қилаётганига яна
ҳайронлиги ошди, кейин...

"Энангни энди ҳеч қачон кўролмаймиз"
дедими? Наҳотки шундай бўлса. Наҳотки
энасининг пинжига кириб эркалана
олмаса, ширин сўзларини эшитолмаса?
Нега? Негга?

Даврон мясига қуйилиб келаётган бу
каби саволларга жавоб тополмасди.
Одамлар ўша куни бекорга йиғлашмаган
экан-да. У энасидан, энажонидан бир оз
муддатга эмас, бир умрга айрилиб
қолганини, ўлим шунчаки нарса эмас,
балки юракни ларзага солувчи улкан
қайғу-алам эканлигини гўдақ қалби билан
илк бор ҳис қилгандай бўлди, ҳис
қилгандай бўлди-ю ўпкаси тўлиб йиғлаб
юборди...

Неъмат ДУШАЕВ

Ҳикоя

— Ҳа.
— Қани айт-чи, нима деб йиғлайсан?
У энасининг олиндан ўргатиб
қўйганларини бийрон-бийрон қилиб
такорларди:
Данақ чоғиб, дон берган энам,
Жилик чоғиб, мой берган энам,
Энамо... энам...м...
— Неварамдан ўзим айланиб кетай, —
дерди энаси. У қувонч аралаш Давроннинг
юз-кўзларидан ўпаркан
хавотирлангансимон сўраб қўярди:
"Эсингдан чиқмайдими?"
— Чиқмайди, чиқмайди, — дерди
Даврон энасини астойдил ишонтириб.
... Кечга бориб энаси бирдан оғриб
қолди. Ойиси-ю дадаси, қаёқдандир етиб
келган амма-ю холалари атрофида

Бош муҳаррир: Ақром БЕРДИМУРОДОВ.

Таҳрир ҳайъати:
С. БАҲОЕВ, М. ДАВЛЯТОВА,
Ф. ЖАЛИЛОВА, А. КҲЧИМОВ,
М. ПИРМАТОВ /масъул котиб/,
Ш. СУННАТОВ, Д. ТУРАХМЕТОВА.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЕШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ
ҚҲМИТАСИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ
Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин учкуни»
номи билан чиқа бошлаган.

Газета ҳафтанинг сешанба куни чиқади.

Маълумот учун телефон: 33-49-45

Бизнинг манзилроҳ:
700083. ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
МАТБУОТЧИЛАР КҲЧАСИ-32 УЙ
Нашр кўрсаткичи: 64563

"ШАРҚ" нашриёт-матбаа концерни босмаҳонаси.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000137. Буюртма № Г-903. 75244 нусхада босилди. Ҳажми — 1 босма табоқ. Оффсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-3.

Босишга топшириш вақти 19.00. Босишга топширилди 19.00.

1 2 3 4 5 6